

PEDAGOGIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MEDICAL SUPERIOR: FILE ISTORICE

Ludmila GOMA, Mariana CERNIȚANU,
Nina GLOBA, Margareta CĂRĂRUȘ,
Catedra de medicină socială și management
Nicolae Testemițanu,
USMF Nicolae Testemițanu

[https://doi.org/10.52556/2587-3873.2021.3\(90\).21](https://doi.org/10.52556/2587-3873.2021.3(90).21)

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie Nicolae Testemițanu este recunoscută ca un centru științific, curativ și cultural de instruire universitară și postuniversitară, care are un rol important în pregătirea nu doar a viitorilor medici, dar și a cadrelor didactice în procesul de reformare a învățământului superior medical și a sistemului de sănătate din Republica Moldova.

În *Concepția dezvoltării învățământului în Republica Moldova* se menționează că una dintre prioritățile educaționale este aplicarea noilor tehnologii, orientate spre formarea și dezvoltarea competențelor. La nivelul practicii educaționale, formarea competențelor rămâne a fi o problemă actuală, destul de dificilă pentru mulți profesori.

Calitatea pregătirii personalului didactic, reflectată în performanțele instruiților, constituie o problemă prioritară a învățământului contemporan. Este unanim acceptată ideea că pivotul unui învățământ de calitate îl constituie nivelul de competență și gradul de implicare a personalului didactic. Pentru a-și exercita profesia, profesorul trebuie să dețină competențe științifice, psihopedagogice și metodice. Această condiție este esențială. În momentul finalizării studiilor superioare, în majoritatea cazurilor, tinerii care decid să devină pedagogi dețin instrumente intelectuale cu care trebuie să lucreze, dar nu dețin experiența necesară de lucru cu aceste instrumente. Pentru a fi profesor, nu este suficientă doar cunoașterea materiei de predat.

Deficitul de informație, lipsa recomandărilor referitoare la formarea competenței de învățare a adulților, iar uneori și receptivitatea redusă față de propriile nevoi de formare, stimulează administrația USMF Nicolae Testemițanu de a căuta soluții viabile pentru formarea și recalificarea profesională a medicilor care devin cadre didactice.

În formarea cadrelor didactice cu profil medical, a fost aplicat și modelul *consecutiv*, care presupune absolvirea studiilor de licență într-un domeniu și realizarea ulterioară a pregătirii pentru profesia didactică în sistemul postuniversitar (așa cum prevede legislația educației din Franța, Italia, Spania, Bulgaria), și modelul *simultan* – orice student poate parcurge, în timpul studiilor de licență, și programul de calificare pentru profesia didactică, așa cum are loc în Germania, Belgia, Olanda, Polonia, Ungaria, România.

În acest context, la 1 ianuarie 1997 a fost creată Catedra de management și pedagogie (Ordinul 968-CU din 24.08.1997). Prin ordinul rectorului, șef al catedrei este numit Constantin Ețco, d.h.ș.m., profesor universitar, academician al Academiei Internaționale Noosfera, Moscova. În cadrul acestei catedre, profesorul C. Ețco, de comun cu tânărul colectiv, au pus bazele dezvoltării științifice a celor două direcții im-

portante pentru dezvoltarea sistemului de sănătate: *Managementul sistemului de sănătate* și *Managementul învățământului superior medical*.

La propunerea lui Constantin Ețco, pentru prima dată în USMF, începând cu anul de studii 1997-1998, în planul de învățământ al USMF a fost introdus un curs de instruire pentru studenții anului VI – *Pedagogia medicală*, care a continuat și în anul 1998-1999.

La 1 noiembrie 1997, la propunerea lui Petru Galețchi, dr. prof. universitar, prorector al USMF, în Programul formării profesionale continue a medicilor și farmaciștilor a fost introdus cursul de instruire, perfecționare și recalificare pentru magistri și doctoranzi *Psihopedagogia școlii medicale superioare*. La 23 ianuarie 2000, în cadrul catedrei a fost organizat pentru prima dată un curs de perfecționare în Psihopedagogie pentru șefii de studii ai catedrelor USMF (17 persoane); din ianuarie 2001 – pentru asistenți, lectori și conferențieri. În total au fost stagiați 414 persoane: 374 de doctoranzi și magistri și 40 de colaboratori ai USMF Nicolae Testemițanu. Prin acest fapt, pentru prima dată a fost evidențiată necesitatea pregătirii pedagogice a magistrilor și doctoranzilor – viitoarele cadre didactice ale Universității.

Sub conducerea profesorului Constantin Ețco, colectivul catedrei, bazându-se pe experiența din alte domenii, și-a creat o strategie proprie de formare a competenței didactice a medicilor-pedagogi, orientată spre însușirea de către aceștia a reperelor psihologice și pedagogice ale procesului de formare. Au fost studiate nevoile de formare ale viitoarelor cadre didactice și, în concordanță cu rezultatele obținute, a fost elaborat programul de formare, care prevedea dimensiuni psihosociale ale activității profesorului; proiectarea obiectivelor și a finalităților educaționale de formare profesională; motivația în activitatea de învățare a adulților; aplicarea metodelor bazate pe acțiune în formarea medicală continuă; repere generale în proiectarea unei lecții bazate pe valorificarea metodelor activ-participative, algoritmul de lucru în formarea competențelor profesionale ale cursanților, locul didacticii și al științelor medicale în sistemul de formare și perfecționare a cadrelor didactice etc. Subiectele proiectate s-au bazat pe metode conforme învățării constructiviste: seminare, traininguri, conferințe, activități demonstrative, consiliere individuală și de grup, elaborarea proiectelor, învățarea în grup. Rezultatele evaluărilor promovate la debutul și la finalizarea fiecărui ciclu de activități de învățare prin chestionarea cadrelor didactice au demonstrat eficiența activităților desfășurate.

Activitatea în dezvoltarea domeniului psihopedagogic s-a realizat nu numai din punct de vedere didactic, ci și din punct de vedere metodic. Astfel, au

fost publicate următoarele lucrări: C. Ețco, I. Fornea, I. Racu. *Ghid pentru evaluarea măiestriei pedagogice*; C. Ețco, E. Davidescu-Creangă. *Didactica universitară*, partea I (2007); C. Ețco, E. Davidescu. *Învățarea eficientă (ghid metodologic pentru studenții anului I)* (2009); C. Ețco, E. Davidescu. *Psihologia studentului contemporan: ghid pentru studenți și profesorii universitari* (2010); C. Ețco, E. Davidescu. *Didactica universitară*, partea a II-a (2011); C. Ețco, I. Fornea. *Mic dicționar de termeni psihopedagogici*.

Din punct de vedere științific, un domeniu aparține în cercetările desfășurate de C. Ețco îl constituie studierea problemelor legate de Psihologia generală și Psihopedagogie. În acest context, sub conducerea sa, Mariana Cernișanu, specialist în domeniul psihologiei pedagogice, pe parcursul activității în cadrul catedrei a studiat problema stimulării motivației de autoactualizare la studenți; Iuliana Fornea a realizat un studiu de analiză științifică a bazelor psihopedagogice ale formării la studenți a imaginii personalității pedagogului din învățământul superior.

Luând în considerare importanța aspectelor psihologice în formarea pedagogilor în domeniul medical, în ianuarie 2001, prin decizia Consiliului Metodici General, în baza ordinului rectorului Ion Ababii, profesor universitar, dr. hab. șt. med., academician al AȘM, denumirea catedrei a fost schimbată în Catedra de economie, management și psihopedagogie în medicină. Sarcina fundamentală a Psihopedagogiei fiind de a oferi studenților, beneficiarilor în domeniul psihopedagogiei școlii superioare, complexul de informații selectate conform cerințelor didacticii pedagogice și științifice.

Pentru a îmbunătăți măiestria pedagogică și a mări profesionalismul cadrelor didactice, în august 2003, catedra a participat la *Programul de gestionare a calității în sistemul de sănătate: medicina bazată pe dovezi*, iar în februarie-iunie 2004 – la cursurile de perfecționare *Strategii L.S.D.G.C.*, oferite de Centrul Educațional *Pro-didactica*. Ca rezultat, catedra își schimbă accentul de pe metodele de predare instructiv-didactice clasice pe cele interactive și, în format aplicativ-metodologic, oferă cursanților un curs de perfecționare – *Metode interactive de instruire și aplicarea lor în medicină*.

La 20 aprilie 2004, catedra a participat la Conferința II organizată pentru medicii-chirurghi ai USMF, cu tematica *Metodologia didactică în învățământul superior*. Lectorul universitar Elena Davidescu a prezentat referatul *Calitatea învățământului superior. Tehnologie didactică*. În cadrul conferinței s-a propus de a restructura procesul de învățământ, orientându-l spre sporirea calității predării-învățării.

Programul de formare Psihopedagogia școlii medicale superioare, elaborat de profesorul Constantin Ețco împreună cu colectivul Catedrei de economie, management și psihopedagogie, fiind adaptat și ajustat încontinuu, a stat la baza creării Programului de recalificare profesională Modulul de psihopedagogie pentru cadrele didactice medicale, implementat în anul 2018.

În conformitate cu art. 133 din Codul educației al Republicii Moldova (nr. 152 din 17.07.2014, *Moni-*

torul Oficial, nr. 319-324 din 24.10.2014), dezvoltarea profesională a personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și se reglementează de Guvern, iar conform art. 132, „Pentru ocuparea funcțiilor didactice, absolvenții programelor de studii superioare nepedagogice vor urma obligatoriu modulul psihopedagogic corespunzător unui număr de 60 de credite de studii transferabile”. În contextul implementării Strategiei de dezvoltare a USMF *Nicolae Testemițanu* pentru anii 2011-2020 privind calitatea formării profesionale a cadrelor didactice, eficiența, motivația și implicarea tinerilor specialiști în activitatea pedagogică, în 2018 a fost elaborat și aprobat de Departamentul didactic și management academic, apoi coordonat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, curriculumul de recalificare (pentru 60 credite) în domeniul Psihopedagogiei cadrelor didactice. Documentul dat este adaptat la specificul predării în școala superioară cu profil medical și corespunde prevederilor Codului educației: „Curriculumul de recalificare (60 de credite) în domeniul Psihopedagogiei cu titlul de *Modulul de psihopedagogie pentru cadrele didactice cu profil medical*, cu calificativul: licențiat în psihopedagogia învățământului medical superior”. În cadrul acestui program se asigură formarea psihopedagogică a profesorilor tineri, în vederea formării/dezvoltării competențelor profesionale (cognitive și funcționale) și a competențelor transversale (de rol și de dezvoltare personală și profesională), necesare pentru promovarea unui demers didactic modern, formativ, centrat pe formabili. Programul de pregătire psihopedagogică include trei compartimente: psihologia educației; pedagogia învățământului medical superior; didactica medicală.

În concluzie vom menționa următoarele:

1. USMF *Nicolae Testemițanu* este recunoscută ca un centru științific, curativ și cultural de instruire universitară și postuniversitară, ce deține un rol important nu doar în pregătirea viitorilor medici, dar și în pregătirea cadrelor didactice în procesul de reformare a învățământului superior medical și a sistemului de sănătate din țara noastră.

2. Profesorul Constantin Ețco, de comun cu colectivul catedrei conduse, a pus bazele Psihopedagogiei învățământului superior medical, elaborând programe de studii, curriculum, materiale didactice, metode și științifice.

3. Formarea psihopedagogică este un deziderat al fiecărei instituții de învățământ superior și și-a demonstrat eficiența în creșterea cadrelor didactice cu profil medical.

4. În formarea profesională a cadrelor didactice din cadrul USMF *Nicolae Testemițanu* se propune modelul consecutiv, ca fiind unul dintre cele mai eficiente.

5. Cadrele Catedrei au fost promovate întru dezvoltarea profesională și didactică pentru formarea competențelor de predare practicate în pedagogia modernă.